

Historisk indsigt – Danmark med i EF

Indhold

- 1 Introduktion
- 3 Konkrete undervisningsideer

Med denne undervisningslektion får eleverne mulighed for at arbejde med Danmarks indmeldelse i EF og diskutere betydningen af de samfundssændringer, det førte med sig.

Eksempler på konkrete læringsmål

Historie – historiebrug

Kompetencemål

Eleven kan forklare samspil mellem fortid, nutid og fremtid

Historisk bevidsthed:

Fase 1: Eleven har viden om funktionen af historie i fortid og nutid.

Fase 2: Eleven har viden om faktorer, der kan påvirke historisk bevidsthed.

Samfundsfag – politik

Kompetencemål

Eleven kan tage stilling til politiske problemstillinger lokalt og globalt og komme med forslag til handlinger

Introduktion

De 28 år, der gik fra Danmarks befrielse fra den tyske besættelse i 1945 til landet indtrådte i EF i 1973, bød på store forandringer både inden for og uden for landets grænser. Fra at have været et lille land i Europas periferi, hvis udenrigspolitik var bestemt af den umiddelbare nærhed til Tyskland, blev Danmark medlem af NATO.

Mens 1. verdenskrig var blevet efterfulgt af en periode med økonomisk krise, formede tiden efter 2. verdenskrig sig markant anderledes. Vesteuropa oplevede et økonomisk boom, man ikke havde set mægt til tidligere.

Fra 1960 gik udviklingen af det velfærdsstatslige projekt stærkt - især i årene 1965-1976. Danmark fik et omfattende hospitalsvæsen og et fintmasket net af ordninger, der kunne yde sine indbyggere et vist mindstemål af økonomisk sikkerhed i tilfælde af sygdom og invaliditet. Der kom plejehjem for handicappede og syge, samt et uddannelsessystem der i princippet gav alle mulighed for at uddanne sig så godt, som deres evner tillod. Vuggestuer, børnehaver og fritidshjem/ungdomsklubber blev også

Lektionsmål

- 1 Det primære mål med denne lektion er at give eleverne indblik i Danmarks indtræden i EF og generel viden om EF i dansk kontekst.
- 2 Det sekundære mål med denne lektion er, at eleverne diskuterer EF's betydning for medlemslandene i kontekst af udviklingen af folkeskolen og nutiden.

en del af virkeligheden. Her fik børnene mad og blev opdraget, mens far, og i stigende grad også mor, gik på arbejde og tjente familien rigere end nogensinde før i danmarkshistorien.

Danmarks indtræden i EF i 1973 var på mange måder efterkrigstidens mest skelsættende begivenhed. Hermed blev Danmark, ikke blot økonomisk men også politisk, en del af et større Europa.

Folkeafstemningen 2. oktober 1972

Ved folkeafstemningen den 2. oktober 1972 stemte et flertal af danskerne ja til medlemskab af EF, hvorefter Danmark blev medlem af EF fra den 1. januar 1973.

Grundstenen til det EU, vi kender i dag, blev lagt kort efter 2. Verdenskrig, hvor Europa var en verdensdel i kaos. For at sikre stabilitet og økonomisk vækst fødtes tanker om et nært og fast samarbejde mellem de tidligere krigsførende lande.

Den 9. maj 1950 præsenterede Frankrigs udenrigsminister, Robert Schuman, et forslag om det Europæiske Kul- og Stålfællesskab. Forslaget udsprang af et ønske om en fælles kontrol med de industrier, som havde gjort et militært oprustningskapløb muligt før og under krigen. Formålet var via kontrol med de tunge industrier at umuliggøre krig mellem de deltagende lande. Der var seks europæiske lande, som underskrev traktaten om det Europæiske Kul- og Stålfællesskab og dermed grundlagde det samarbejde, vi i dag kender som EU, og som dengang blev kaldt EF.

De seks lande var: Belgien, Frankrig, Holland, Italien, Luxembourg og (Vest)Tyskland.

EFTA før EF

Op gennem 1960'erne blev der imidlertid dannet to økonomiske blokke i Europa. Som et modtræk til EF blev EFTA dannet i 1960. Initiativet til dannelsen af EFTA blev taget af Storbritannien og Sverige, og de øvrige medlemmer var Danmark, Norge, Portugal, Schweiz og Østrig.

EFTA var et frihandelsområde uden told og importrestriktioner, men i modsætning til EF fastsatte hvert medlemsland deres egne todsatser. Dermed var der ikke tale om et egentligt fællesmarked, hvor EF-samarbejdet indebar et økonomisk samarbejde med fælles toldmure udadtil og en fælles landbrugspolitik. Danmark havde økonomiske interesser i både EF og EFTA, men valgte i første omgang at tilslutte sig EFTA, da Danmark var interesseret i at samarbejde med briterne for at sikre den store danske landbrugseksport til Storbritannien.

Medlemskabet af EFTA skabte imidlertid ikke ro om Danmarks markedspolitik, da det var problematisk at eksportere landbrugsvarer til de øvrige EFTA-lande. Der var også frygt for, at det ville blive sværere at afsætte landbrugsvarer til EF-landene, så da Storbritannien allerede i 1961 og igen i 1967 søgte om medlemskab af EF, fulgte Danmark samt Irland og Norge efter.

Baggrundsartikler

Gjerløff, Anne Katrine (2014). *Skolens udvikling 1960'erne-70'erne*, Hansen, Annette Eklund (2014). *Børneliv 1960'erne-1970'erne*,

Materialer

Partiledersdebate TV Avisen. *DKP: EF-tilhængerne bader i kampagnepenge*, Hanne Hass og Ole Andreasen [tilrettelæggere], medvirkende: Knud Jespersen, sendt d. 30/9 1972,

Socialdemokratiets præsentationsprogram på tv. *A: Stem JA eller Nej til EF*, medvirkende: Jens Otto Krag, Erling Bjøl, Karl Hjortnæs, Hans Rasmussen og Anker Jørgensen. Sendt d. 19/9 1972,

TV-Aktuelt. *EF-modstand i Socialdemokratiet*, Bent Stuckert [vært], medvirkende: Inge Fischer Møller, sendt d. 12/5 1981,

TV-Aktuelt. *EF-modstanderpartiet SF erkender nederlaget*, Jacob Nielsen og Henrik Iversen [værter], medvirkende: Morten Lange, sendt d. 2/10 1972,

TV Avisen Århus. *EF-Splittelse i Socialdemokratiet*, Leif Hjortshøj [producent], medvirkende: Send Auken, sendt d. 14/5 1972,

Supplerende litteratur

Danmarkshistorien.dk. *Danmarks medlemskab af EF og EU, efter 1972*, via Aarhus Universitet. Find links til alle artikler og materialer på www.skolehistorie.au.dk/undervisningsmaterialer.

Danmarks optagelse i EF

Danmarks, Irlands og Storbritanniens optagelse i EF blev dog hindret to gange i løbet af 60'erne, hvilket skyldtes den franske præsident, Charles de Gaulle, som nedlagde veto mod Storbritanniens optagelse i EF, hvilket også udelukkede muligheden for Danmarks og Irlands optagelse.

EF indledte optagelsesforhandlinger med Danmark, Irland, Norge og Storbritannien i juni 1970. I Folketinget var der stor opbakning til et dansk medlemskab, og kun Socialistisk Folkeparti var imod. Men i debatten viste det sig hurtigt, at der også i andre partier – især Socialdemokratiet – var EF-skeptikere. Fra 1971 blev en stor del af modstanden varetaget af Folkebevægelsen mod EF, hvis medlemmer var meget aktive i medie- og gadebilledet.

I 1972 skulle der afholdes folkeafstemning om et dansk medlemskab, og da Norge kort forinden havde stemt nej til EF, troede mange, at det samme ville ske i Danmark ved afstemningen den 2. oktober 1972. Men argumenterne om bedre økonomi tiltalte tilsyneladende danskerne, for et flertal stemte ja til et medlemskab.

Danmark blev sammen med Irland og Storbritannien optaget i EF pr. 1. januar 1973.

Danmarks indtræden i EF i 1973 var på mange måder efterkrigstidens mest skelsættende begivenhed. Hermed blev Danmark, ikke blot økonomisk men også politisk, en del af et større Europa. Siden da har det ikke altid været let og ligetil for Danmark at indgå i det samarbejde vi i dag kender som EU.

Konkrete undervisningsideer

Lad eleverne læse introduktionsteksten oven for og tal med eleverne om dengang Danmark stemte sig ind i EF:

- Hvilken betydning har dette haft for Danmark? Lad eleverne komme med konkrete bud på, hvordan medlemskabet har påvirket udviklingen i det danske samfund.
- Tal med eleverne om hvorvidt medlemskabet af EU har nogen betydning for den måde, vi holder skole på i Danmark, og det skolesystem vi har.

Lad eleverne se en række filmklip listet under 'Materialer'. Der er fri adgang til DR Skole ved brug af UNI-Login.

Lad eleverne finde de argumenter, der i filmklippene bliver brugt for at overtale vælgerne til at stemme JA eller NEJ til EF. Det kunne også være et emne, man tog op i historieundervisningen.